03. වියළි කලාපීය වැව හා සබැඳි සාම්ප්‍රදායික රීති පද්ධතිය හා එහි වර්තමාන අනාගත ප්‍රවණතා

අයි.ඒ.වී.පී.කේ.කුමාරි

හැඳින්වීම

ස්වාභාවධර්මයා විසින් වියළි කලාපීය අතීත ජනයාගේ ජල අවශ්‍යතාවයට එල්ල කරන ලද්දා වූ අභියෝගයට සාර්ථකව මුහුණ දීම වෙනුවෙන් ආදී කාලීන ලාංකිකයා යොදා ගන්නා ලද සාර්ථක උපක්‍රමයෙහි ප්‍රතිඵලය ලෙසින් වාරිමාර්ග පද්ධතිය නම් විශ්මිත නිර්මාණය බිහිවන්නට විය. පූර්ව ඓතිහාසික අවදියේ මුල් කාලයේ දී වියළි කලාපීය ජනයා සිය ජල අවශ්‍යතා සපුරාගෙන ඇත්තේ ස්වාභාවිකව නිර්මාණය වූ රළි භූමි හේතුවෙන් හැඩගැසී තිබූ 'පතස්/පතහ' නම්වන වර්ෂා ජලය ඒකරාශී වූ කුඩා පොකුණු හරහා බව විද්වත් මතය වී ඇත. ඉන්පසු අවදියේ දී මූලාශ්‍රයමය ගත තොරතුරු මත පෙනී යන්නේ ජනයා සිය කෘෂිකාර්මික අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් වැව් නිර්මාණය වෙත යොමු වූ බවයි. ඒ පිළිබඳව තොරතුරු වංශකතාවන්හි නොදක්වුණත් ශිලා ලේඛන ආශ්‍රිතව යම් තොරතුරු ප්‍රමාණයක් අණාවරණය කර ගැනීමට ඉඩකඩ සැලසෙනු ඇත.

ක්‍රමයෙන් සිදු වූ ජනගහන වර්ධනයත් සමඟ ඇති වූ ආහාර අවශ්‍යතාවය සපුරා ගැනීම වෙනුවෙන් රාජ්‍ය අනුග්‍රහය යටතේ තරමක් විශාල වැව් නිර්මාණය වී ඇති අතර මුල්කාලීන රජවරුන් ඒ අයුරින් ඊට අනුග්‍රහය දැක්විය. ක්‍රමිකව සිදු වූ ජනගහණ ප්‍රසාරණය සමඟ ඇති වූ ආහාර අවශ්‍යතාවයන්ට පිළියම් සෙවීම වෙනුවෙන් ක්‍රි.පූ. 1 වන සියවසේ සිට මහා වැව් ඉදිවන්නට පටන් ගැණුනු බව ලිඛිතමය සාධක ඇසුරින් නිගමනය කළ හැකිය. පොළොන්නරු අවදියේ මහා පැරකුම් රාජ්‍ය සමයේ සිට ශ්‍රී ලාංකිකයෝ සමුදුරු පරයන වැව් තැනීමට යොමු වූයේ දියුණු තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයන් ද සමඟයි. කෙසේ හෝ රජරට ප්‍රදේශයේහි සෑම ගමකටම පාහේ වැවක් තිබුණු බවට සාධක දනුදු හඳුනාගත හැකිය.

ඒ අයුරින් අතීත ජනයාගේ ජල අවශ්‍යතාවයන් වෙනුවෙන් නිර්මාණය කර ගන්නා ලද වැව් ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා අතීත ජනයා විවිධ ක්‍රමවේද අනුගමනය කර ඇත. ඒ පිළිබඳව අධ්‍යනය කිරීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ වැව් ජලය පමණක් නොව, වැව හා සම්බන්ධ වන සියලුම අංගයන්ගේ ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් විවිධාකාර වූ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති බවයි. ඇතැම් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම කෙරෙහි ජනයා යොමු වී ඇත්තේ ඔවුන් වැව් පරිහරණය කිරීමේ දී මුහුණ දීමට සිදු වූ අපහසුතා හා ලද අත්දැකීම් මත බව පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකිය. ඒ ආශ්‍රිතව ඔවුන් සාම්ප්‍රදායිකව රීති පද්ධතියක් පවත්වාගෙන එනු ලබයි. ව්‍යවහාරයේ දී තහංචි නමින් හඳුන්වනු ලබන මෙම රීති පද්ධතිය සමාජය ලද අත්දැකීම් මත ඔවුන් විසින්ම ගොඩනගා ගන්නා ලද්දක් බව පැහැදිලිය. මෙම රීති පද්ධතිය වර්තමානයේ දී ද වැව් ගම්මාන ආශ්‍රිතව ක්‍රියාත්මක වන අතර නාමික වශයෙන් විවිධ වෙනස්කම් පැවතියත් ඒ සියල්ලකින්ම වැවේ තිරසාර පැවැත්ම තහවුරු කිරීම සිදු කරනු ලබයි. මෙහිදී එකී වැව් ආශ්‍රිත සාම්ප්‍රදායික රීති පද්ධතිය පිළිබඳ විමසීමක් සිදුකරනු ඇත.

ක්‍රමවේදය

වැව හා සම්බන්ධ සාම්ප්‍රදායික රීති පද්ධතිය හා එහි වර්තමාන හා අනාගත ප්‍රවණතාවයන් පිරික්සීමක් යන මැයෙන් සිදු කරනු ලබන මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධානතම අරමුණු වශයෙන් වැව හා සම්බන්ධව අතීතයේ සිට ගොඩනැගී පැවත එන්නා වූ සාම්ප්‍රදායික රීති පද්ධතිය හඳුනාගැනීම හා එහි වර්තමාන අනාගත ප්‍රවණතා පිරික්සීමයි. මෙහි උප අරමුණු වශයෙන්

අදාල රීති පද්ධතියෙන් අපේක්ෂිත අරමුණු හඳුනාගැනීම හා අදාල රීති පද්ධතියෙහි ඇති වටිනාකම සමාජගත කිරීමත් අපේක්ෂා කරනු ලබයි.

දත්ත ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන ආකාර ද්විත්වයක් මෙහි දී අනුගමනය කරන ලදී. ඒ ද්විතියික ක්‍රමවේදයන් හා ප්‍රාථමික ක්‍රමවේදයන්ය. මූලික වශයෙන් තොරතුරු රැස් කර ගැනීම සඳහා ද්විතියික ක්‍රමවේද යටතේ පුස්තකාල අධ්‍යනයේ යෙදුනි. අධ්‍යනයට අදාල තොරතුරු රැස්කර ගැනීම සඳහා ප්‍රාථමික ක්‍රමවේද යටතේ සම්මුඛ සාකච්ඡාවන්හි නියලෙන ලදී. එහිදී අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වන ලද්දේ තොරතුරු නිසි පරිදි රැස්කර ගැනීමේ අරමුණ ඇතිවය.

විමර්ශනය

ස්වාභාවික පරිසරයෙන් රැස් කරගන්නා ලද ආහාර ද්‍රව්‍යයන් සිය ආහාර අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් අපේ ආදිතමයන් භාවිත කළ බව අපි දනිමු. නමුත් ජනගහන වර්ධනයත්, ස්ථිරවාසීතාවයත් සමග තම ආහාර නිෂ්පාදනය කර ගැනීමට ඔවුන් ක්‍රමයෙන් යොමු වන්නට විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කෘෂිකර්මාන්තය බිහි වූ අතර ක්‍රමයෙන් සිදු වූ ජනගහන වර්ධනයට සමානුරූපිව ආහාර නිශ්පාදනයන් වෙනුවෙන් කෘෂිකාර්මික කටයුතු පුලුල් කරන්නට ද සිදු විය. නමුත් එලෙස කෘෂිකාර්මික බිම් පුලුල් කිරීමේ දී ඔවුන්ට මුහුණදීමට සිදු වූ ප්‍රධානතම අභියෝගය වූයේ වර්ෂා ජලය ප්‍රමාණවත් නොවීමයි. එම අභියෝගයට සාර්ථකව මුහුණ දුන් අතීත ලාංකිකයා ඒ සඳහා වැව් නිර්මාණය කරන්නට විය. කුඩා ශ්‍රමයකින් නිර්මාණය ඇරඹි ගම් වැව්වල සිට සමුදුරු පරයන් වැව් නිර්මාණය දක්වා මෙම තාක්ෂණය ක්‍රමයෙන් දියුණුවට ලක්ව ඇති බව අපට වර්තමානයේ දී හඳුනාගැනීමට හැකිය.

මේ අයුරින් සිය කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා පමණක් නොව එදිනෙදා අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් ද ජලය රැස්කර තබා ගැනීමට අතීත ජනයා භාවිත කරන ලද්දේ වැවයි. එහි දී වැවේ පැවැත්ම, ජලය අරපිරිමැසුම්දායකව භාවිත කිරීම, නඩත්තුව, ජලයේ පිරිසිදු බව පවත්වා ගැනීම යන සියලුම කාරණාවන් වෙත පැරැණ්නන් වැඩි අවදානයක් යොමු කරවා ඇති බව හඳුනාගත හැකිය. එහ දී වැව හා සම්බන්ධ වගකිවයුතු පිරිසක් වැව වටා වූ සමාජයේ බිහි වී සිට ඇත. ඒ අතර ගමරාල, විදානේ, අණුමැතිරාල, ගුරුන්වහන්සේ, වෙදමහතා යනාදීන් වෙයි. මෙම සියලුම තනතුරු නිර්මාණය කොට ඇත්තේ වැව හා සම්බන්ධ වූ විවිධ කාර්යන්ට අනුකූල වන පරිදිය. ඒ ඒ නිළධාරියාට පැවරුනු වගකීම් ප්‍රමාණයක් පැවති අතර වැව හා සම්බන්ධ සියලුම කාර්යයන් මෙම පිරිසේ අනුදැනුම මත සිදුව තිබේ. ගමක පිහිටන වැවක නඩත්තු කිරීමේ බලය, වගකීම හිමිවන්නේ ගමරාලට හෝ විදානේටය. වැව ගමේ සියල්ලන්ටම උරුම වූවක් වුවද වැව හා සම්බන්ධ සියලුම තීන්දු තීරණ ගන්නා ලද්දේ ඔවුන් දැනුවත්වය. වැව හා සම්බන්ධ තහංචි පැනවීම් ආදියේ බලය ලබා සිටියේ ද මෙම පිරිසමය. වැවෙහි හා වැව් දියෙහි වටිනාකම වටහා ගන්නා ලද අතීත ලාංකිකයා සිය දැනුම උපයෝගී කර ගනිමින් වැව හා වැව් ජලය ආරක්ෂා කර ගැනීමට, මත්ස්‍ය සම්පත රැකගැනීමට මෙන්ම වැවේ පැවැත්ම වෙනුවෙන් විවිධ වූ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කර තිබේ. එවැනි ක්‍රියාමාර්ග එකිනෙක පහත පරිදි විස්තර කළ හැකිය.

මංකඩ වෙන් කිරීම

ගම සතුව ඇති වටිනාම වස්තුව සේ සැලකූ වැව හා වැව් දිය භාවිතයේ දී ගැමියන් ඉතා සුපරික්ෂාකාරීව කටයුතු කර ඇත. වැවේ ජලය උපරිම ලෙස පිරිමැසුම්දායකව පවත්වාගෙන යෑම සඳහා අතීත ජනයා භාවිත කරන ලද එක් උපක්‍රමයක් ලෙසින් වැවේ මංකඩ වෙන් කිරීම දැක්විය හැකිය. මංකඩ යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන්නේ වැවේ ජලය පරිභෝජනය වෙනුවෙන් වැව් දියට බැසීමට වෙන්කරවා ඇති ස්ථානයන්ය. වැවක ජලය පරිභෝජනය කිරීම ගමේ

සියල්ලන්ගේම අයිතියක් වූවත් සිය කාර්යයන් සඳහා වෙන් වූ මංකඩ භාවිත කිරීම වැව හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන රීතියකි. වැවක ප්‍රධාන මංකඩ හතරකි.

1. දිය මංකඩ - පානීය ජල අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් ජලය ලබා ගත් ස්ථානය
2. නාන මංකඩ - ජලය ස්නානය සඳහා වෙන්කරවා ඇති ස්ථානය.
3. ඇපුල්ලුම් මංකඩ - රෙදි සේදීම සිදු කරන ලද ස්ථානය
4. බොරදිය මංකඩ - සතුන් දිය බීමට නැහැවීමට වෙන් කර තිබූ ස්ථානය

දිය මංකඩේ තහංචි

ගැමියන්ගේ පානීය ජල අවශ්‍යතාවන් සඳහා ජලය ලබා ගැනීම වෙනුවෙන් වැව භාවිත වූයේ වියළි කලාපයේ පවතින ජල මූලාශ්‍රයන්හි හිඟතාවය හේතුවෙනි. එහිදී වැවේ ජලයෙහි පිරිසිදු භාවය පිළිබඳව මෙන්ම පරාර්ථකාමී ලෙස ජලය ලබා ගැනීමට ජනයා යොමුව සිට ඇත. ඒ සඳහා ඔවුන් විවිධ තහංචි පනවාගෙන තිබේ. දියමංකඩෙහි ස්නානය කිරීම, රෙදි සේදීම ආදී කටයුතු කිරීම තහංචිය. එමෙන්ම බෝවන රෝග වන සරම්ප, පැපොල ආදී වූ ජනවහරේ දෙයියන්ගේ ලෙඩ නමින් හඳුන්වන රෝග වැළඳුනු පුද්ගලයන්ට හා දද, කුෂ්ඨ ආදී වූ රෝග වැළඳුනු පුද්ගලයන්ට දියමංකඩට බැසීම තහංචිය. තවද දියමංකඩෙන් ජලය ලබා ගැනීමේ දී ජලය බොරවන සේ ජලය කළවලට පුරවා ගැනීම තහංචිය. එපමණක් නොව සතුන්ට දිය බීමට, නැහැවීමට ආදියට දියමංකඩට බැස්සවීම ද තහංචිකි. මෙම සියලුම රීති ඔස්සේ ඔවුන් බලාපොරොත්තු වී ඇත්තේ පානීය අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් ලබා ගන්නා ජලය පිරිසිදුභාවයෙන් යුක්තව ලබා ගැනීමයි. දියමංකඩ රෙදි සේදීමට, ස්නානයට, සතුන්ගේ පරිභෝජනයට භාවිත නොකරන ලද්දේ ජලය අපවිත්‍ර වීම වළක්වා ගැනීමේ අටියෙනි. බෝවන රෝග වැළඳුනු පුද්ගලයන්හට දියමංකඩ තහනම් වූයේ එයින් ගම්වැසියන්ගේ සෞඛ්‍යාරක්ෂාවට යම් තර්ජනයක් එල්ල වීමට ඇති ඉඩ අවම කර ගැනීම උදෙසාය.

නාන මංකඩේ තහංචි

ස්නානීය අවශ්‍යතාවයන් වෙනුවෙන් වෙන්කර තිබුණු නාන මංකඩ දිය මංකඩට තරමක් ඈතින් පිහිටා තිබුණි. ගැහැණු හා පිරිමි පාර්ශවයන්ට වෙන වෙනම මංකඩවල් පිහිටුවා තිබුණු අතර ඒවා නිසි පරිදි පරිභෝජනය කිරීම අනිවාර්යය විය. එය සදාචාරාත්මක වශයෙන් වූ කාරණයකි. නාන මංකඩට බෝවන රෝග ඇත්තවුන්ට බැසීම තහංචිය. ඊට හේතුව වූයේ ගම්වැසියන්ගේ සෞඛ්‍යාරක්ෂාව තහවුරු කිරීමයි. නාන මංකඩට ගවයින් එළුවන් වැනි සතුන් බැස්සවීම, නැහැවීම ද තහනම් ය. එමෙන්ම නාන මංකඩ ආශ්‍රිතව මසුන් ඇල්ලීමත් තහනම්ය. ඒ සියලුම රීති පනවා ඇත්තේ සෞඛ්‍යාරක්ෂාව තහවුරු කිරීම වෙනුවෙනි.

බොරදිය මංකඩ

බොරදියමංකඩ යනු සිය කෘෂිකාර්මික කටයුතු වෙනුවෙන් සමය දක්වූ ගවයින්, එළුවන් ආදී සතුන් වෙනුවෙන් වෙන්කර තිබූ ස්ථානයයි. මෙම මංකඩ අනෙක් මංකඩවලින් තරමක් ඈතින් පිහිටවා තිබුණි. සතුන්ට අනෙක් මංකඩවලට බැසීම තහනම් වුවත් සතුන් නැහැවීම, ජලය ලබා දීම ආදී වූ කාර්යයන්ට මෙහි අවකාශය සලසා දී තිබුණි. මෙම මංකඩෙන් පානිය අවශ්‍යතාවයන් වෙනුවෙන් ජලය ලබා ගැනීම තහංචිය. වැවේ ජලය මනුෂ්‍යාන්ට මෙන්ම සිය කටයුතු සඳහා සහය දක්වන සත්ව කොට්ඨාසයන්ට ද වෙන් කර තිබූ බව මෙයින් පැහැදිලි වේ.

ඇපුල්ලුම් මංකඩ තහංචි

මෙම මංකඩ වෙන් වී පැවතියේ රදා කුලයේ පිරිස් වෙතය. ඔවුන් ගැමියන්ගේ විශේෂිත අවශ්‍යතා වෙනුවෙන් පිරුවට සැපයූ, ඒවා පිරිසිදු කිරීමේ කාර්යයයේ නියලුනු පිරිසයි. පොදුවේ භාවිත වූ පිරුවට පිරිසිදු කිරීමේ දී මෙම මංකඩ භාවිත වූ අතර නාන මංකඩ, දියමංකඩ මෙම කාර්යයන් සඳහා යොදා ගැනීම තහනම් විය. එයද ගමේ සෞඛ්‍යාරක්ෂාව වෙනුවෙන් ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ගයන් ලෙස පෙන්වා දිය හැකිය.

මේ ආකාරයෙන් මංකඩ වෙන් කරමින් වැව් දිය තිරසාර ලෙස භාවිත කිරීම සිදු කරන ලද අතීත ජනයා තවත් විවිධ වූ ක්‍රමවේද අනුගමනය කර තිබෙන්නේ වැව් දියෙහි වූ වටිනාකම ඔවුන් හොඳින් අවබෝධ කරගෙන සිටීම හේතුවෙනි. වැව් ජලය ලබා ගැනීමේ දී, වැව් ජලය ගබඩා කර ගැනීමේ දී ඒ පිළිබඳව සැලකිලිමත් වූ වැසියන් ඒ වෙනුවෙන් ද රීති පද්ධතියක් සකසාගෙන තිබුණි. එහිදී වැව් බැම්ම, වැවේ ඉහත්තැව මෙන්ම සොරොව්වට පිටතින් වූ කට්ටකඩුව පිළිබඳව ද අවදානය යොමු කර තිබුණි.

කට්ට කැපීම

වැවේ පැවැත්ම තහවුරු කිරීම වෙනුවෙන් ගැමියන් අනුගමනය කරනු ලබන ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස කට්ට කැපීම ක්‍රියාත්මක වේ. ඇතැම් ප්‍රදේශවල මෙය කට්ට රාජකාරිය ලෙස ද ව්‍යවහාර කරනු ලබයි. මෙම ක්‍රියාවලිය සිදුකරනුයේ මහ වැසි ඇදහැලීමට ප්‍රථමවය. ඒ සඳහා වැවෙන් යැපෙන්නා වූ සියලුම දෙනා දින කිහිපයක් සිය ශ්‍රම දායකත්වය දැක්වීම අනිවාර්ය වේ. මෙහිදී වැව් බැම්මේ ඇති වී ඇති 'ගොංගැව්ලි' හා 'වෑ කඩවල' පස් දමා පිළිසකර කිරීම සිදු කරයි. ගොංගැව්ලි යනු ගවයන් වැවට බැසීමේ දී ඇති වූ කඩතොලු වන අතර වෑ කඩවල යනු වැව් බැම්ම කැඩී ගොස් ඇති ස්ථානයන්ය. එසේ කිරීමෙන් බලාපොරොත්තු වන්නේ වැව් බැම්මේ පැවැත්ම තහවුරු කිරීමත් ජලය රැස්කර තබා ගැනීමට උචිත ලෙස වැව් බැම්ම ශක්තිමත් කිරීමත්ය.

වනාත් කෙටීම

මෙහි දී වැව් බැම්මේ කැලය කපා ශුද්ධ කිරීම සිදු කරනු ලබයි. මෙහි දී වැව් ජලය පරිභෝජනය කරන්නා වූ පිරිස් අතර වැව් බැම්ම බඹ වශයෙන් බෙදීමකට ලක් කරයි. එලෙස තමන්ට හිමිවන බිම් ප්‍රමාණය ශුද්ධ කිරීම අනිවාර්යය වේ. ඉඩම් හිමියා හෝ අඳ ගොවියා අතින් එය සිදු කිරීම මගහැරිය නොහැක්කකි. මෙමගින් ඔවුන් තම අවශ්‍යතාවයන් සියල්ලටම සේවාව සැපයූ වැවෙහි පැවැත්ම තහවුරු කර ගැනීමක් සිදු කරනු ලබයි.

වැව් තාවුල්ලේ තහංචි

වැව් තාවුල්ල හෙවත් ඉහත්තැව නමින් හඳුන්වනු ලබන්නේ වැවේ පෝෂණ කලාපයයි. වැවට ජලය ලබා දෙන මෙම කලාපය තුළ පන් විශේෂ, බෝල්පනා, කුරටිය, මයිලපිල, කොටකිඹුල, හොර, කුඹුක් ආදී ශාක බහුලව හඳුනාගත හැකි අතර පඳුරු ලඳු කැලෑ ලක්ෂණ සහිත බවක් හඳුනාගත හැකිය. වැව් ඉස්මත්තේ මේ අයුරින් ශාක බහුලව වැවීමට ඉඩ හැරීම සිරිතකි. ඊට හේතුව වන්නේ වැවට පිටතින් ගලා එන අපද්‍රව්‍ය, රොන්මඩ ආදිය එක්වීම වැළැක්වීමයි. වැව්තාවුල්ලේ පිහිටි පන් වර්ග කිසිදු හේතුවක් උදෙසා ගැලවීම තහනම්ය. එමෙන්ම ඒ ආශ්‍රිතව ඇති කිසිදු ශාකයකට හානි කිරීම ද තහනම්ය. තවද ඒ ආශ්‍රිතව හේන් කෙටීම, ගවගාල් සෑදවීම, ගවයින්ට තණකොළ කැවීම ආදිය ද තහනම්ය. ශාක ගැලවීම, කපා දැමීම හා සතුන්ගේ කුරවලට තැලීම ආදිය නිසා ශාක ගහනය අඩු වී යා හැකිය. එයින් වැවට ගලා එන ජලය සමඟ ඇති අපද්‍රව්‍ය වැව තුළට එක් වීමෙන් වැව ඉක්මනින් පිරීගොස් ගබඩා කරගත හැකි ජල පරිමාව අවම විය හැකිය. එමෙන්ම හේන් කෙටීම නිසාවෙන් ජල මූලාශ්‍රයන් අපවිත්‍ර වීමටත් ජලය අඩු

වීමටත් ඇති හැකියාව අවම කර ඇත්තා සේම ගවගාල් තහනම් කිරීමෙන් ජලය අපවිත්‍ර වීම වළක්වාගෙන තිබේ.

කට්ටකඩුව ආශ්‍රිත තහංචි

වැව්වල ජලය අධික ලවණතාවයකින් යුක්තය. එම ජලය වී වගාවන්ට සුදුසු නොවන නිසා පැරණි ජනයා වගා බිම් වෙත ලබා ගැනීමේ දී කට්ටකඩුව හරහා ජලය ලබා ගැනීම සිදුකර තිබේ. සොරොව්වෙන් එපිට පිහිටි කට්ටකඩුව යනු කුඹුක්, අමුක්කන්, පන්, ගල්ලැහැපන්, වැටකෙයියා, මී ආදී ගස් වැඩී ඇති කුඩා ලියද්දක් තරම් වූ කොටසකි. මේ හරහා ජලය ගලාගෙන යෑමේ දී ශාකවල මූල පද්ධතියෙන් ලවණ උරා ගැනීම සිදු වේ. මෙම සංකල්පය හේතුවෙන් කට්ටකඩුවේ ඇති ශාකවලට හානි කිරීම ද තහංචිය.

අණබෝල බැඳීම හෙවත් බොලතු බැඳීම

අණබෝල බැඳීම ලෙසත් ඇතැම් ප්‍රදේශවල බෝලඅතු බැඳීම ලෙසත් ව්‍යවහාර කරනු ලබන ක්‍රමවේදය වැව් ජලය සිඳී යන විට කරනු ලබන ආඥාවක් ලෙස දැක්විය හැකිය. මෙහි දී සිදු කරනු ලබන්නේ වැවේ ජලය සිඳී යන කාලයට වැව් ජලය පරිභෝජනය කළ යුතු ආකාරය පිළිබඳව ආඥාවක් නිකුත් කිරීමයි. මෙම තහනම පැනවූයේ ගමරාල හෝ විදානේ විසිනි. මෙම ආඥාව නිකුත් කිරීමේ දී සාමාන්‍යයෙන් සිදු කරනුයේ බොල්පනා තුන්මිටක් හෝ ඉහකොළ තුන් මිටක් දිවිකඳුරු රිටක පහතට වැටෙන සේ ජලයෙන් ඉහළට බැඳ සිටවා තැබීමයි. එම ආඥාව නිකුත් කිරීමෙන් අනතුරුව මාළු ඇල්ලීම, වැවේ ජලය පරිභෝජනය කිරීම, හුණු සෑදීමට කුඹුක් මුල් කැපීම ආදිය තහනමට ලක්වේ. මෙහි හුණු සෑදීම යනුවෙන් දක්වා ඇත්තේ වියළි කලාපීය ජනයා බුලත්විට කෑමට භාවිත කරන හුණු වැව ආශ්‍රිතව ඇති කුඹුක් මුල් පිළිස්සීමෙන් සකසා ගන්නා ක්‍රියාවලියයි. මෙම ආඥාවන් කඩකරන්නවුන්ට දඬුවම් ලබා දෙනුයේ සම්මුති තීරණයන්ට අනුවය. ඔවුන්ට තොවිල් තහංචිය, මඟුල්තුලා තහංචිය, දිය තහංචිය ආදී දඬුවම්වලට මුහුණ දීමට සිදු විය.

මුළු මසුන් ඇල්ලීම

මුළු මසුන් ඇල්ලීම සිදු කරනුයේ ද වැවේ ජලය අඩු වීමෙන් පසුව ය. මෙම කාර්යයට ගමේ සියලුම දෙනා සහභාගී කරගත් අතර මෙය ගැමියන්ගේ සාමූහිකත්වය, අන්‍යෝන්‍ය සහජීවනය, බෙදා හදාගෙන භුක්ති විඳීම, සමානාත්මතාවය පිළිබිඹුවන අවස්ථාවකි. විදානේගේ දැනුම් දීමෙන් අනතුරුව වැවේ සංහිඳට එක්රොක්වන තරුණ පිරිස් පුල්ලයාර් දෙවියන්ට කෙරෙන යාතිකාවකින් පසු කරක්ගෙඩිය ගෙන වැවට බසිති. කරක යනු මාළු ඇල්ලීම සඳහා භාවිත කරන උපකරණයකි. මසුන් ඇල්ලීමේ දී රීති ගණනාවකි. පැටව්පොළ රකින මාළුන් ඇල්ලීම තහංචිය. ලොකු ලූලන් හැර තිත්තයින්, දණ්ඩි, කාවයියන්, පෙතියන්, කනයින්, කොකුස්සන්, හිරිකනයින්, තෙලියෝ, අංගුට්ටන් ආදී මත්ස්‍ය විශේෂ කරකට හසුවුවහොත් නැවත මුදාහැරීම කළ යුතුය. කරවැල් පොඩිකොට මාළුන් මත් කොට මසුන් මැරීම තහංචිය. පොඩි මාළුන් හසුවන ලෙස දැල් කුඩා දමා මාළු ඇල්ලීම තහංචිය. මෙම තහංචිවලට යටත්ව අල්ලන මසුන් ගමේ සියලුම දෙනාට බෙදා දීම සිරිතය. එහි දී වැන්දඹු කාන්තාවන්ට පවා මාළු ලබා දීම සිදුකරයි. මේ අයුරින් අතීත ජනයා වැව හා වැව් දිය රැක ගැනීමේ අරමුණින් විවිධ වූ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන කටයුතු කර ඇත්තේ අනාගතය වෙතත් වැව නම් වන වටිනා නිර්මාණය දායාද කිරීමේ අරමුණ සහිතවය.

නිගමනය

වැව අතීත ජනයා සිය වටිනාම වස්තුව සේ සලකමින් එය ආරක්ෂා සහිතව භාවිත කර අනාගත පරපුර වෙත දායාද කිරිමට අති විශාල වෙහෙසක් දරා ඇති බව පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි විය. ඔවුන් ඒ සඳහා සිය ජීවිතයේ ලත් අත්දැකීම්, සිය මුතුන්මිත්තන්ගෙන් ලබා ගත් දැනුම මෙන්ම සමාජය තුළ ජීවත් වීමෙන් ගන්නා ලද දැනුම ද යොදාගෙන ඇති බව පැහැදිලිය. පොතපතින් විද්‍යාත්මක දැනුමක් ලබා නොසිටිය ද ඔවුන් අදාල විද්‍යාත්මක කාරණාවන් තේරුම්ගෙන මනා ලෙස වැව හා වැව් දිය භාවිත කරමින් ඊට අදාල පිලියම් ස්වාභාවධර්මයාගෙන්ම සපයා ගනිමින් කටයුතු කර ඇති ආකාරය අගය කළ යුතුමය. කෙසේ වුවද වර්තමානය වන විට අතීතයේ තරම් මෙම රීති පද්ධතිය වෙත අවදානයක් යොමු නොවුනත් මෙම රීති ඒ අයුරින්ම පිළිපදින්නා වූ පිරිසක් ද ඇතැම් ගම්මාන ආශ්‍රිතව තවමත් හඳුනාගැනීමට හැකිය. වර්තමාන සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලනිකමය ක්‍රියාවලින්හි සිදුව ඇති වෙනස්කම් හා සිදුවන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හේතුවෙන් මෙම රීති පද්ධති බෙහෙවින් සමාජයෙන් ගිලිහී යන බවක් ද හඳුනාගත හැකිය. එමෙන්ම අද වනවිට විදානේ, ගමරාල යන තනතුරු දැරූවන් නාමික තනතුරු දරන්නන් බවට පත්ව ඇති අතර සාම්ප්‍රදායික දැනුම උකහා ගැනීමට වර්මාන සමාජය වැඩි අවදානයක් යොමු නොකරන බවද හඳුනාගත හැකි කාරණයකි.

මෙහිදී අවසාන වශයෙන් නිගමනය කළ හැක්කේ අතීතයේ සිට වැව නම් වටිනා නිර්මාණය ආරක්ෂා කර ගැනීම සිය වගකීමක් ලෙස සැලකූ පිරිසක් විසින් තමන්ට මුහුණ දීමට සිදු වූ අපහසුතා මඟහරවා ගැනීමට සාම්ප්‍රදායයිකව වැව ආශ්‍රිතව රීති පද්ධතියක් ගොඩනගාගෙන ඇති බවයි. එමෙන්ම මෙම රීති පද්ධතිය කිසිවෙකුට හානිදායක නොවූ අතර එය වැව, වැව් දිය තිරසාර ලෙසින් භාවිත කිරීමට ගන්නා ලද වටිනා පියවරක් වශයෙන් පෙන්වාදිය හැකිය. වර්තමානය පිළිබඳව සැලකීමේ දී පෙනීයන කාරණය වන්නේ මෙම රීති පද්ධතිය ක්‍රමයෙන් සමාජයෙන් ගිලිහී යන බවකි. කෙසේ වූවද මෙම රීති පද්ධතියෙහි ඇති වටිනාකම සමාජගත කොට වැව ආරක්ෂා කිරීමට මෙම ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කිරීම ඉතා වැදගත් කොට සැලකිය හැකිය.

පරිශීලන

සිරිවීර, ඉන්ද්‍රකීර්ති. (2013) ***ඉතිහාස තරංග***, ආරිය ප්‍රකාශකයෝ, බෞද්ධ විශ්වවිද්‍යාලය මාවත, වරකපොල

සම්මුඛ සාකච්ඡා

ගුණසේන, ජී. පී. 57, විදුහල්පති. ඒ යාය, පදවිය. 2021/12/29

දිල්රංග, ජී. පී. කේ. 24, ශිෂ්‍ය විද්‍යාර්ථී, රජරට විශ්වවිද්‍යාලය, හල්මිල්වැටිය, කැබිතිගොල්ලෑව. 2021/12/30

සෙනෙවිරත්න, පද්මලතා. 59 ගොවිතැන, කුණුරාගම පාර, සීප්පුකුලම. 2022/01/04

සෙනෙවිරත්න, පී.එම්.එස්. 24, ශිෂ්‍ය විද්‍යාර්ථී, කුණුරාගම පාර, සීප්පුකුලම. 2022/01/04

ජයතිලක, ඊ. එම්. 58, ගොවිතැන, නාහෙට්ටිකුලම, මහනාන්නේරිය, ගල්ගමුව. 2022/01/03